

Arkivsak-dok. 201200156-61
Saksbehandler Gunhild Aalstad

Saksgang Møtedato
Fylkesutvalget 12.06.2012

HØRINGSSVAR: FORSLAG TIL ENDRING I LOV OM FOLKEBIBLIOTEK

Forslag til

VEDTAK

1. Oppland fylkeskommune slutter seg til hovedendringene i revidert lov om folkebibliotek
2. Oppland fylkeskommune mener det er viktig å harmonisere lovverket for folkebibliotek og universitets- og høgskolebibliotek for å sikre samarbeidet, spesielt innen fjernlånsområdet.
3. Oppland fylkeskommune støtter vektleggingen på aktiv formidling og møteplassfunksjonen, men ønsker en presisering av folkebibliotekenes rolle som inkluderingsarenaer
4. Oppland fylkeskommune støtter fylkeskommunens frihet til å organisere oppgaver på bibliotekområdet, men ønsker å beholde kravet til eget fylkesbibliotek.

Rasmus Vigrestad
Fylkesrådmann

Gunhild Aalstad
Fylkesbiblioteksjef
sign.

Vedlegg:

Forslag til endringer i lov om folkebibliotek, 08.03.2012

Bakgrunn:

- Kulturdepartementets forslag til endringer i lov 20. desember 1985 nr 108 om folkebibliotek
- Kulturdepartementet inviterer til høring om forslag til endringer i Lov om folkebibliotek – Frist 8. juni 2012.
- St.meld. nr 23 (2008-2009) *Bibliotek. Kunnskapsallmenning, møtestad og kulturarena i ei digital tid*

St.meldingen vektlegger en utvikling av biblioteksektoren som skal innebære mer slagkraftige og omstillingsdyktige bibliotek. Oppland fylkeskommune støtter at Kulturdepartementet vurderer om Bibliotekloven av 1985 ivaretar de nødvendige behovene for at vi skal få en ønsket utvikling i tråd med Bibliotekmeldinga.

Forslaget inneholder ingen radikale endringer. Det framheves at det er viktig at lovteksten fortsatt er gjenkjennelig, men at den nye loven skal være en oppdatering i tråd med den langsiktige bibliotekpolitikken i Stortingsmeldinga.

Saksframstilling:

Harmonisering

I Bibliotekmeldinga vektlegges at offentlig finansierte bibliotek skal stille sine ressurser til disposisjon gjennom fjernlånsamarbeid. Ei framtidig lov skulle stimulere til ulike former for samarbeid og fellesløsninger mellom folkebibliotek og UH-sektoren. Dette er ikke tatt hensyn til i lovforslaget. Spesielle utfordringer er knyttet til fjernlån av digitalt materiale. Dette legger begrensninger på fri flyt mellom UH-sektoren og folkebibliotekene og de demokratiske prinsipper om lik tilgang til alt materiale uavhengig av hvilket bibliotek du henvender deg til. Vi erfarer i dag at det er ulik praksis mellom UH-bibliotekene hvordan de praktiserer fjernlån til folkebibliotekenes lånere. For å sikre lik praksis, er formalisering av samarbeidet av stor betydning.

Fylkesrådmannen mener at det blir viktig å følge opp Bibliotekmeldinga på dette området: *Kultur- og kyrkjedepartementet og Kunnskapsdepartementet vil harmonisere lovverket for folkebibliotek og universitets- og høgskulebibliotek for å styrkje samarbeidet mellom biblioteka.*

Formålsparagrafen

Stortingsmeldinga vektlegger folkebibliotekenes framtidige roller i et digitalisert samfunn. Oppland fylkeskommune ønsker foreslåtte endringer velkommen med større vektlegging på aktiv formidling og møteplassfunksjonen. Folkebibliotekene skal ha en viktig rolle i formidlingsammenheng. Ungenes lesekompetanse er for dårlig sammenlignet med andre land og betydningen av tidlig innsats og styrking av språkutviklingen i barnehagene er vektlagt i statlige styringsdokumenter. Folkebibliotekene er en viktig samfunnsaktør for å styrke disse områdene i tett samarbeid med barnehage og skole, og det er av stor betydning at dette vektlegges i ny biblioteklov.

I Oppland har det vært gjennomført flere prosjekter for å utvikle Det sømløse bibliotek, og det hybride bibliotek ble brukt for å beskrive grenselandet mellom den fysiske møteplassen

og de døgnåpne, digitale tjenestene. Bibliotekene som *Litteraturhus* handler om utvikling av møteplassen kombinert med aktiv formidling og bibliotekene som en ytringsarena. Møteplassfunksjonen blir også viktig i et framtidig digitalisert samfunn, særlig med vektlegging på folkebibliotekene som en flerkulturell inkluderingsarena. Folkebibliotekene skal svare på Meld.St.10 (8211-2012) *Kultur, inkludering og deltaking* der møteplassfunksjonen blir av stor betydning og det er viktig at lovendringen også ivaretar denne meldingen og bibliotekene som globale døråpnere. Dette kunne vært tydeligere presisert i lovforslaget.

Organisering og drift av bibliotek tjenester

Ett av folkebibliotekenes viktige prinsipper er lik tilgang til informasjon og bibliotektilbud uavhengig av hvor du bor i landet, da er nærhet til brukerne av avgjørende betydning. Tidligere krav i lovteksten om at alle kommuner skal ha et folkebibliotek behøver ikke å sette begrensninger i forhold til organisering og nødvendig fleksibilitet. Departementet vil beholde at hver enkelt kommune har plikt til å sørge for at kommunens innbyggere har god tilgang til et godt bibliotektilbud der de bor, det er viktig at dette også blir ivarettatt i en framtidig biblioteklov uten at det er til hinder for etablering av forpliktende samarbeid mellom kommuner og fylkesgrenser og nye måter å organisere tjenester på. Det er en viktig presisering at kommunene skal stå fritt i valg av organiseringsformer som kan føre til mer slagkraftige bibliotek i små kommuner og styrke bibliotektilbudet for brukerne.

Kompetansekravet og §5 i dagens biblioteklov

Fylkesrådmannen støtter alternativ 1 og mener at bibliotekkompetanse er nødvendig for å drive en strategisk, bibliotekfaglig utvikling. Små kommuner kan samarbeide om felles biblioteksjef. Det vil gjøre rekrutteringen enklere for å få kvalifiserte søkere. Det er vanskelig å stille samme krav til resultater og forventninger til en biblioteksjef på deltid mot for en som er i hel stilling.

Fylkesbibliotek - folkebibliotekloven §3

Det fylkeskommunale leddet skal være navet mellom statlige føringer og lokale behov. Bibliotekmeldinga vektlegger betydningen av fylkesbibliotekene som regionale utviklingsaktører. Fylkesbiblioteket i Oppland har lenge tatt den rollen og vært en integrert del av fylkeskommunens øvrige virksomhet på utviklingssiden. Oppland har gode erfaringer med regionale planer som har sammenheng med fylkeskommunens bibliotekplan. Bibliotekplanene er forankret politisk i alle kommuner. Fylkesbiblioteket har tatt rollen med regional koordinering, en oppgave som kunne vært mer fremhevet i lovteksten. Fylkesrådmannen støtter forslag til endringer i Bibliotekloven og frihet med hensyn til å organisere tjenestene på bibliotekområdet. Likevel ser en behovet for å beholde fylkesbiblioteket som en enhet. Dette begrunnes blant annet med at Nasjonalbiblioteket har uttrykt fylkesbiblioteket som en node i biblioteklandskapet i en helhetlig bibliotekstrategi med folkebibliotekene på kommunalt nivå.

Det sømløse biblioteklandskapet kan bli vanskeligere å håndtere dersom bibliotekkompetansen blir spredt i det fylkeskommunale landskapet.

Oppland fylkeskommune mener at bibliotekfaglig kompetanse på ledernivå er like viktig i fylkeskommunal sammenheng som loven legger opp til for kommunene.

Lovtekniske endringer

Fylkesrådmannen støtter lovforslaget som tydeliggjør en del ansvarsområder mellom fylkeskommunen og kommunene.